

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

8 päivänä kesäkuuta 2023 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Direktiivi (EU) 2016/343 – 8 artiklan 4 kohta – Oikeus olla läsnä oikeudenkäynnissä – Oikeudenkäynti vastaajan poissa ollessa – Oikeudenkäynnin uudelleen aloittaminen – Poissa olevana tuomitulle henkilölle annettava ilmoitus hänen oikeudestaan oikeudenkäynnin uudelleen aloittamiseen

Yhdistetyissä asioissa C-430/22 ja C-468/22,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Spetsializiran nakazatelen sad (erityisrikostuomioistuin, Bulgaria) on esittänyt 28.6.2022 ja 13.7.2022 tekemillään päätöksillä, joka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 28.6.2022 ja 14.7.2022, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasioissa, joissa vastaajana on

VB (C-430/22)

VB (C-468/22)

ja joissa asian käsittelyyn osallistuu

Spetsializirana prokuratura,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. G. Xuereb, varapresidentti L. Bay Larsen (esittelevä tuomari), joka hoitaa kuudennen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomari T. von Danwitz,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille on esittänyt

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Wasmeier ja I. Zaloguin,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskevat eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä 9.3.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/343 (EUVL 2016, L 65, s. 1) 8 artiklan 4 kohdan toisen virkkeen ja 9 artiklan tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnot on esitetty VB:tä vastaan hänen poissa ollessaan käytävissä rikosoikeudenkäynneissä, joissa on kyse huumausaineiden kaupasta ja aseiden hallussapidosta osana järjestäytynyttä rikollisryhmää.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2016/343 johdanto-osan 9 ja 39 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
"(9) Tämän direktiivin tarkoituksena on lujittaa oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin rikosoikeudellisissa menettelyissä vahvistamalla yhteiset vähimmäissäännöt, jotka koskevat tiettyjä syyttömyysolettamaan liittyviä näkökohtia ja oikeutta olla läsnä oikeudenkäynnissä.
-- --
(39) Kun jäsenvaltiot ovat säättäneet, että oikeudenkäynti on mahdollista järjestää epäillyn tai syytetyn poissa ollessa, mutta edellytykset päätöksen tekemiseksi tietyn epäillyn tai syytetyn poissa ollessa eivät täyty, koska epäilty tai syytetty ei ole löydetty kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta esimerkiksi siksi, että henkilö on paennut, olisi silti oltava mahdollista tehdä tällainen päätös, vaikka epäilty tai syytetty ei ole ollut läsnä, ja panna kyseinen päätös täytäntöön. Tällöin jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kun epäillylle tai syytetylle ilmoitetaan kyseisestä päätöksestä, erityisesti kun hänet on otettu kiinni, hänelle olisi ilmoitettava myös mahdollisuudesta riitauttaa päätös ja oikeudesta uuteen oikeudenkäyntiin tai muuhun oikeussuojakeinoon. Tällainen tieto olisi annettava kirjallisesti. Tieto voidaan antaa myös suullisesti sillä edellytyksellä, että tiedon antaminen kirjataan kansallisen lainsäädännön mukaista kirjaamismenettelyä käyttäen."
- 4 Kyseisen direktiivin 8 artiklassa, jonka otsikko on "Oikeus olla läsnä oikeudenkäynnissä", säädetään seuraavaa:
"1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että epäillyllä tai syytetyllä on oikeus olla läsnä omassa oikeudenkäynnissään.
2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että oikeudenkäynti, joka voi johtaa epäillyn tai syytetyn syyllisyyttä tai syyttömyyttä koskevan päätöksen tekemiseen, voidaan järjestää tämän poissa ollessa edellyttäen, että

- a) epäillylle tai syytetylle on ilmoitettu hyvissä ajoin oikeudenkäynnistä ja poissaolon seuraamuksista; tai
- b) epäiltyä tai syytettyä, jolle on ilmoitettu oikeudenkäynnistä, edustaa joko hänen itsensä tai valtion nimeämä valtuutettu edustaja.
3. Edellä olevan 2 kohdan mukaisesti tehty päätös voidaan panna täytäntöön asianomaista epäiltyä tai syytettyä vastaan.
4. Kun jäsenvaltiot ovat säättäneet, että oikeudenkäynti on mahdollista järjestää epäillyn tai syytetyn poissa ollessa, mutta tämän artiklan 2 kohdassa säädettyjä edellytyksiä ei voida täyttää, koska epäiltyä tai syytettyä ei löydetä kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta, jäsenvaltiot voivat säätää, että päätös voidaan silti tehdä ja panna täytäntöön. Tällöin jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun epäillylle tai syytetylle ilmoitetaan päätöksestä, erityisesti kun hänet on otettu kiinni, hänelle on ilmoitettava myös mahdollisuudesta riitauttaa päätös ja oikeudesta uuteen oikeudenkäyntiin tai muuhun oikeussuojakeinoon 9 artiklan mukaisesti.
5. Tämä artikla ei vaikuta niiden kansallisten sääntöjen soveltamiseen, joiden mukaisesti tuomari tai toimivaltainen tuomioistuin voi evätä tilapäisesti epäillyltä tai syytetyltä pääsyn oikeudenkäyntiin, jos se on välttämätöntä rikosoikeudellisen menettelyn moitteettoman kulun turvaamiseksi, edellyttäen, että oikeutta puolustukseen kunnioitetaan.
6. Tämä artikla ei vaikuta niiden kansallisten sääntöjen soveltamiseen, joiden mukaisesti oikeudelliset menettelyt tai niiden jotkin vaiheet käydään kirjallisesti, edellyttäen, että oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin kunnioitetaan.”
- 5 Mainitun direktiivin 9 artiklassa, jonka otsikkona on ”Oikeus uuteen oikeudenkäyntiin”, säädetään seuraavaa:
- ”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos epäilty tai syytetty ei ole ollut läsnä oikeudenkäynnissään eivätkä 8 artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset ole täyttyneet, hänellä on oikeus uuteen oikeudenkäyntiin tai muuhun oikeussuojakeinoon, joka mahdollistaa asian käsittelyn uudelleen, myös uuden näytön tarkastelemisen, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen. Jäsenvaltioiden on tältä osin varmistettava, että kyseisellä epäillyllä tai syytetyllä on oikeus olla läsnä, osallistua tehokkaasti kansallisen lainsäädännön mukaisia menettelyjä sovellettaessa ja käyttää oikeuttaan puolustukseen.”

Bulgarian oikeus

- 6 Rikosprosessilain (Nakazatelno-protsesualen kodeks, jäljempänä NPK) 423 §:n 1–4 momentissa säädetään seuraavaa:
- ”(1) Henkilö, joka on poissa olevana tuomittu rikoksesta, voi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon lainvoimaisesta tuomiosta, vedota poissaoloonsa rikosoikeudenkäynnissä ja pyytää asian uutta käsittelyä.
- (2) Pyyntö ei keskeytä rangaistuksen täytäntöönpanoa, jollei tuomioistuin toisin määrää.
- (3) Rikosoikeudellisen menettelyn uudelleen aloittamista koskeva menettely päätetään, jos poissa olevana tuomittu henkilö jää saapumatta ilman pätevää syytä.

(4) Jos poissa olevana tuomittu henkilö on lainvoimaisen tuomion täytäntöön panemiseksi vangittuna ja tuomioistuim aloittaa rikosasian käsittelyn uudelleen, sen on otettava ratkaisussaan kantaa vangittuna pitämiseen.”

7 NPK:n 425 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”(1) Jos asian uutta käsittelyä koskeva pyyntö on perusteltu, tuomioistuin voi:

1. purkaa rikostuomion, ratkaisun, välipäätöksen tai määräyksen ja palauttaa asian aineellisesti uudelleen tutkittavaksi ja ilmoittaa tässä yhteydessä, mistä vaiheesta alkaen asia on tutkittava uudelleen

(2) Edellä 423 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa asiaa aletaan käsitellä uudelleen ja asian käsittelyssä palataan vaiheeseen, jossa asiaa alettiin käsitellä epäillyn tai syytetyn poissa ollessa.”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Spetsializirana prokuratura (erityissyyttäjä, Bulgaria) aloitti VB:tä vastaan rikosoikeudellisen menettelyn, jossa tätä syytettiin osallistumisesta yhdessä useiden muiden henkilöiden kanssa järjestäytyneeseen rikollisryhmään, joka oli harjoittanut huumausaineiden viljelyä ja jakelua sekä aseiden hallussapitoa, jotka ovat rikoksia, joista voidaan määrätä vankeusrangaistus.

9 Pääasiassa olevat rikosoikeudelliset menettelyt käytiin VB:n poissa ollessa. Kyseisissä rikosoikeudellisissa menettelyissä VB ei voinut saada muodollisia ilmoituksia häntä kohtaan nostetuista syytteistä. Hänelle ei myöskään voitu ilmoittaa hänen haastamisestaan tuomioistuimeen eikä varsinkaan kyseisen istunnon ajankohdasta ja paikasta eikä myöskään poissaolon seurauksista.

10 Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät nimittäin onnistuneet löytämään VB:tä, koska VB oli mainittujen rikosoikeudellisten menettelyjen tutkintavaiheessa paennut juuri ennen poliisioperaatiota, jossa epäillyt henkilöt oli ollut tarkoitus ottaa kiinni. VB ”etsintäkuulutettiin” muun muassa eurooppalaisella pidätysmääräyksellä, mutta häntä ei kyetty paikantamaan.

11 VB:tä puolusti samojen rikosoikeudellisten menettelyjen tutkintavaiheessa ja oikeudenkäyntivaiheessa vuorotellen kolme viran puolesta määrättyä eri asianajajaa, jotka eivät olleet koskaan nähneet VB:tä ja joilla ei ollut mitään yhteyttä häneen tai hänen lähiomaisiinsa.

12 Pääasiassa kyseessä olevat rikosoikeudelliset menettelyt ovat vielä kesken, ja suurin osa todisteista on hankittu. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on todennäköistä, että VB tuomitaan kyseisten rikosoikeudellisten menettelyjen päätteeksi vapausrangaistukseen.

13 Kyseinen tuomioistuin esittää muun muassa, että NPK:n 423 §:n 1 momentin mukaan poissa olevana tuomitulla henkilöllä on oikeus pyytää asian käsittelyn aloittamista uudelleen kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon tuomiostaan. Bulgarian oikeudessa ei sen mukaan kuitenkaan säädetä, että kyseiselle henkilölle on ilmoitettava etukäteen tästä oikeudesta pyytää oikeudenkäynnin uudelleen aloittamista. Erityisesti Bulgarian oikeudessa ei säädetä, että

mahdollisuus pyytää oikeudenkäynnin uudelleen aloittamista on mainittava tuomiossa, joka annetaan syytetyn poissa ollessa, tai muussa kyseiselle henkilölle osoitetussa oikeudenkäyntiasiakirjassa.

- 14 Bulgarian oikeudessa ei myöskään lähtökohtaisesti säädetä ennalta määrätystä oikeudesta uuden käsittelyn aloittamiseen siinä tapauksessa, että henkilö tuomitaan hänen poissa ollessaan. Tuomioistuimella, joka tutkii rikosasian ja antaa aineellisen ratkaisun syytetyn poissa ollessa, ei ole toimivaltaa ratkaista, onko kyseisellä henkilöllä oikeus asian uuteen käsittelyyn poissaolonsa perusteella. Näin on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan siksi, että Bulgarian oikeudessa toimivalta lausua tällaisesta oikeudesta on annettu Varhoven kasatsionen sadille (ylin tuomioistuin, Bulgaria), jolta on pyydettävä asian käsittelyn uudelleen aloittamista NPK:n 423 §:n 1 momentin mukaisesti ja jonka on arvioitava, onko asian käsittelyn uudelleen aloittamiselle perusteita.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää vielä, että Bulgarian oikeudessa edellytetään, että poissa olevana tuomittu henkilö saapuu henkilökohtaisesti oikeuteen, jotta asian käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö voidaan tutkia aineellisesti, kun taas direktiivin 2016/343 9 artiklassa ei säädetä tällaisesta vaatimuksesta. Kyseinen vaatimus vähentää ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan huomattavasti kyseisen direktiivin 9 artiklassa säädetyn oikeuden tehokkuutta, koska henkilö joutuu ottamaan riskin siitä, että hänet pidätetään tuomioistuimessa ja että hänen poissa ollessaan annettu tuomio pannaan täytäntöön.
- 16 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko sen silloin, kun se tutkii asian syytetyn poissa ollessa tilanteessa, jossa käy ilmi, että direktiivin 2016/343 8 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset eivät täyty, siinä tapauksessa, että vastaaja tuomitaan poissa olevana, mainittava muodollisesti langettavassa tuomiossa, että tuomitulla on oikeus uuteen oikeudenkäyntiin, jotta kyseisen direktiivin 8 artiklan 4 kohdan toisessa virkkeessä edellytetty ilmoitus voidaan katsoa annetuksi.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää tältä osin, että jos unionin tuomioistuin vastaa tähän kysymykseen myöntävästi, herää kysymys niiden tietojen sisällöstä, jotka poissaolevana tuomitulle henkilölle on annettava.
- 18 Yhtäältä olisi ratkaistava, onko kyseiselle henkilölle ilmoitettava, että hänellä on oikeus uuteen oikeudenkäyntiin – jos hän pyytää sitä – ja että pyynnön käsittelevä tuomioistuin arvioi ainoastaan sen, millaisena uusi oikeudenkäynti aloitetaan, vai onko mainitulle henkilölle ilmoitettava, että hänellä on oikeus pyytää uutta oikeudenkäyntiä ja että kyseinen tuomioistuin arvioi, onko hänen pyyntönsä perusteltu. Toisaalta olisi tutkittava, onko samalle henkilölle ilmoitettava myös, että hänellä on velvollisuus olla henkilökohtaisesti läsnä tuomioistuimessa, joka käsittelee hänen pyyntönsä oikeudenkäynnin aloittamisesta uudelleen, mikä tarkoittaisi, että tällainen velvollisuus on sopusoinnussa direktiivin 2016/343 9 artiklan kanssa.
- 19 Tässä tilanteessa Spetsializiran nakazatelen sad (erityisrikostuomioistuin, Bulgaria) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle asiassa C-430/22 seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin 2016/343 8 artiklan 4 kohdan toista virkettä tulkittava siten, että sen nojalla kansallisella tuomioistuimella, joka tuomitsee syytetyn poissaolevana rikoksesta tilanteessa, jossa direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset eivät ole täyttyneet, on velvollisuus mainita nimenomaisesti syytetyn kyseisen direktiivin 9 artiklaan perustuva

oikeus asian uuteen käsittelyyn, jotta syytetty voi saada tiedon kyseisestä oikeudestaan myöhempana ajankohtana ja erityisesti silloin, kun hänet otetaan kiinni rangaistuksen täytäntöön panemiseksi? Kysymys tulee esiin siksi, että kansallisessa lainsäädännössä ei säädetä, että poissaolevana tuomitulle olisi ilmoitettava hänen oikeudestaan asian uuteen käsittelyyn, kun hänet otetaan kiinni hänelle poissaolevana määrätyn rangaistuksen täytäntöön panemiseksi, eikä siinä säädetä myöskään tuomioistuimen osallistumisesta eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen rangaistuksen täytäntöön panemiseksi.

- 2) Onko direktiivin 2016/343 8 artiklan 4 kohdan toista virkettä – ja erityisesti siinä käytettyä muotoilua 'hänelle on ilmoitettava myös mahdollisuudesta riitauttaa päätös ja oikeudesta uuteen oikeudenkäyntiin tai muuhun oikeussuojakeinoon 9 artiklan mukaisesti' – tulkittava siten, että syytetyllä on ilmoitettava viranomaisen toteamasta, hänellä olevasta oikeudesta asian uuteen käsittelyyn vai onko hänelle ilmoitettava oikeudesta pyytää asian uudelleen käsittelyä siten, että tämän jälkeen tutkitaan vielä, onko pyyntö perusteltu?"
- 20) Myös asiassa C-468/22 Spetsializiran nakazatelen sad on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko [NPK:n] 423 §:n 3 momentin kaltainen kansallisen oikeuden säännös, jonka mukaan henkilön, joka pyytää uutta oikeudenkäyntiä siksi, että hän ei ollut läsnä eivätkä direktiivin 2016/343 8 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset ole täyttyneet, on saavuttava henkilökohtaisesti tuomioistuimeen saadakseen tämän pyyntönsä tutkittua sisällöllisesti, kyseisen direktiivin 9 artiklan ja tehokkuusperiaatteen mukainen?"

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

- 21) Sofiyski gradski sad (Sofian kaupungin alioikeus, Bulgaria) ilmoitti 5.8.2022 päivätyllä kirjeellä unionin tuomioistuimelle, että 27.7.2022 voimaan tulleen lainsäädäntömuutoksen seurauksena Spetsializiran nakazatelen sad oli lakkautettu ja että toimivalta käsitellä tiettyjä viimeksi mainitun tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettuja rikosasioita, muun muassa pääasiat, oli siirretty sille kyseisestä ajankohdasta alkaen.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Asiassa C-430/22 esitetty ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

- 22) Asiassa C-430/22 esittämällään ensimmäisellä kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, edellytetäänkö direktiivin 2016/343 8 artiklan 4 kohdassa, että kansallisen tuomioistuimen on siinä tapauksessa, että henkilö tuomitaan hänen poissa ollessaan eivätkä kyseisen direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset ole täyttyneet, mainittava langettavassa tuomiossa nimenomaisesti oikeudesta uuteen oikeudenkäyntiin siten, että poissa olevana tuomittu henkilö voi saada tiedon kyseisestä oikeudesta myöhempana ajankohtana ja erityisesti silloin, kun hänet pidätetään hänelle määrätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa varten.
- 23) Aluksi on muistutettava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan pääasioiden olosuhteista ilmenee selvästi, että direktiivin 2016/343 8 artiklan 4 kohtaa sovelletaan, koska kyseisen direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset eivät ole täyttyneet.

- 24 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on, ja tarvittaessa sen syntyhistoria (ks. vastaavasti tuomio 19.12.2019, *Nederlands Uitgeversverbond ja Groep Algemene Uitgevers*, C-263/18, EU:C:2019:1111, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Erityisesti huomiota on kiinnitettävä muun muassa kyseessä olevan unionin säädöksen johdanto-osan perustelukappaleisiin, koska ne voivat selventää säädöksen laatijan tahtoa ja olla säädöksen tulkinnan tärkeitä osatekijöitä (ks. vastaavasti tuomio 19.5.2022, *Spetsializirana prokuratura* (Pakosalla olevan syytetyn oikeudenkäynti), C-569/20, EU:C:2022:401, 32 kohta).
- 25 Direktiivin 2016/343 8 artiklan 4 kohdan sanamuodon osalta on todettava, että kyseisessä säännöksessä mainitaan, että jos jäsenvaltiot säätävät mahdollisuudesta oikeudenkäyntiin epäillyn tai syytetyn poissa ollessa, mutta kyseisen direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädettyjä edellytyksiä ei voida täyttää, koska epäiltyä tai syytettyä ei ole löydetty kohtuullisiksi katsottavista toimista huolimatta, jäsenvaltiot voivat säätää, että päätös voidaan silti tehdä ja panna täytäntöön.
- 26 Kuten mainitun direktiivin 8 artiklan 4 kohdassa täsmennetään, tällaisissa tilanteissa asianomaiselle henkilölle on silloin, kun ratkaisu annetaan hänelle tiedoksi, ilmoitettava sekä oikeudesta uuteen oikeudenkäyntiin että mahdollisuudesta riitauttaa hänen poissa ollessaan annettu ratkaisu.
- 27 Kuten Euroopan komissio perustellusti esittää, kyseisessä säännöksessä ei kuitenkaan määritetä niitä täsmällisiä menettelytapoja, joiden mukaisesti tällaiset tiedot on annettava asianomaiselle henkilölle, vaan siinä säädetään ainoastaan, että tiedot on annettava asianomaiselle henkilölle, kun hänelle ilmoitetaan hänen poissa ollessaan annetusta ratkaisusta, erityisesti silloin, kun hänet otetaan kiinni, koska kiinniotto tapahtuu tavanomaisesti etsityn henkilön löytämisen jälkeen.
- 28 Tätä tukee direktiivin 2016/343 johdanto-osan 39 perustelukappale, jossa todetaan, että mainitut tiedot, jotka olisi annettava kirjallisesti, voidaan antaa myös suullisesti sillä edellytyksellä, että tiedon antaminen kirjataan kansallisen lainsäädännön mukaista kirjaamismenettelyä käyttäen.
- 29 On vielä muistutettava, että direktiivin 2016/343 ainoana tarkoituksena on yhteisten vähimmäissääntöjen vahvistaminen eikä sillä siis yhdenmukaisteta tyhjentävästi rikosoikeudellista menettelyä. Kansallisessa oikeudessa säädettävät yksityiskohtaiset säännöt eivät kuitenkaan saa vaarantaa kyseisen direktiivin tavoitetta taata oikeudenkäyntimenettelyn oikeudenmukaisuus ja antaa asianomaiselle henkilölle mahdollisuus olla läsnä oikeudenkäynnissä mainitun direktiivin 8 ja 9 artiklassa tarkoitetulla tavalla (ks. vastaavasti tuomio 19.5.2022, *Spetsializirana prokuratura* (Pakosalla olevan syytetyn oikeudenkäynti), C-569/20, EU:C:2022:401, 43 kohta).
- 30 Direktiivissä 2016/343 ei siten aseteta tuomioistuimelle, joka antaa poissa olevaa vastaajaa, jota ei ole löydetty, koskevan ratkaisun, velvollisuutta sisällyttää kyseiseen ratkaisuun tietoja oikeudesta uuteen oikeudenkäyntiin ja mahdollisuudesta riitauttaa mainittu ratkaisu. Niiden yksityiskohtaisten sääntöjen valinta, joiden mukaisesti tällaiset tiedot on annettava asianomaisille henkilöille, on jätetty jäsenvaltioiden harkintavaltaan, kunhan ne saatetaan asianomaisen henkilön tietoon silloin, kun hänelle ilmoitetaan kyseessä olevasta ratkaisusta.

- 31 Asiassa C-430/22 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen on kaiken edellä mainitun perusteella vastattava, että direktiivin 2016/343 8 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ei velvoiteta kansallista tuomioistuinta siinä tapauksessa, että henkilö tuomitaan hänen poissa ollessaan eivätkä kyseisen direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset ole täyttyneet, mainitsemaan langettavassa tuomiossa nimenomaisesti oikeudesta uuteen oikeudenkäyntiin.

Asiassa C-430/22 esitetty toinen ennakkoratkaisukysymys ja asiassa C-468/22 esitetty ennakkoratkaisukysymys

- 32 Koska unionin tuomioistuin vastaa asiassa C-430/22 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi, samassa asiassa esitettyyn toiseen kysymykseen ja asiassa C-468/22 esitettyyn kysymykseen ei ole tarpeen vastata, koska – kuten edellä 17 kohdassa mainittiin – ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä kysymys poissa olevana tuomitulle henkilölle annettavien tietojen sisällöstä, sellaisena kuin se esitettiin edellä 18 kohdassa, tulee esiin vain siinä tapauksessa, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi.

Oikeudenkäyntikulut

- 33 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

Eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä 9.3.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/343 8 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että siinä ei velvoiteta kansallista tuomioistuinta siinä tapauksessa, että henkilö tuomitaan hänen poissa ollessaan eivätkä kyseisen direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset ole täyttyneet, mainitsemaan langettavassa tuomiossa nimenomaisesti oikeudesta uuteen oikeudenkäyntiin.

Allekirjoitukset